

25/11/22 — 28/05/23

CAN MARFÀ
MUSEU DE MATARÓ

ACCIÓ!

125 ANYS
DE CINEMA
A MATARÓ

ACCIÓ!

125 ANYS DE CINEMA A MATARÓ

El 2 de febrer de 1897, un nou invent va meravellar els mataronins. Fa 125 anys que es va presentar a la ciutat el Cinematògraf, l'aparell dels germans Lumière capaç d'enregistrar i projectar imatges en moviment. Mataró va ser la quarta ciutat de Catalunya on es va mostrar públicament el cinematògraf –després de Barcelona, Lleida i Manresa–, en una doble sessió al Teatre Euterpe i al Teatre Principal.

Des d'aquella màgica jornada, el cinema ha format part de la vida dels mataronins. Al llarg de més d'un segle, les sales de projecció han definit el paisatge urbà de la ciutat. També han enriquit la memòria sentimental dels mataronins. El Modern, el Gayarre, el Borràs, el Bosque i molts altres són noms evocats pels nostres avis i que ens remeten a les èpoques de la gran esplendor de Hollywood. A l'era dels *blockbusters*, el Cerdanyola, el Núria i especialment el gran Cinema lluro van marcar una època, mentre definien el gust i els records cinèfils de les generacions educades als anys setanta i vuitanta.

En paral·lel, iniciatives ciutadanes impulsades des del teixit associatiu, com el Film Ideal Club o la Mostra de Cinema, van enriquir la vida cinematogràfica de la ciutat.

Avui, la desaparició de les sales de cinema al centre de la ciutat testimonia una transformació dels usos socials en què, malgrat tot, el plaer de veure pel·lícules continua viu. No volem que la història del cinema acabi amb un «The End». Ens agrada més un altre concepte cinematogràfic, «Acció!», que ens recorda que el cinema encara té molt de rodatge per endavant. Ho demostra el fet que la nostra ciutat és, actualment, escenari de moltes produccions cinematogràfiques.

«Acció!» és l'ordre que donen els directors per començar a rodar l'escena d'una pel·lícula. També a Mataró hem tingut grans realitzadors, que han projectat el nom de la ciutat arreu del món i que han estat reconeguts per la seva feina amb nombrosos guardons i reconeixements. Entre ells, destaquen els noms d'Enric Fité, Joan Pruna i Lluís Josep Comerón.

L'exposició «Acció! 125 anys de cinema a Mataró» és un homenatge al llegat que el cinema ha deixat a Mataró (cines, cineastes, cinèfils) i a tots els espectadors mataronins que alguna vegada han rigut, plorat, s'han enamorat i emocionat en una sala de cinema.

JACINT FORNOLS, JESÚS GONZÀLEZ I JUDITH VIVES
COMISSARIS DE L'EXPOSICIÓ

Qui va inventar el cinema?

El cinema no és la invenció d'una sola persona, ni d'un sol país, sinó un fet col·lectiu fruit de la confluència de múltiples factors. Els descobriments científics, els avenços tecnològics, la industrialització i les noves formes de vida social i d'oci són determinants per al seu naixement.

A les acaballes del segle XIX, són moltes les persones que es dediquen a investigar, observar i construir artefactes d'allò més diversos, amb la finalitat de captar i reproduir imatges animades.

La meravella del segle XIX

L'era dels invents culmina amb l'esdeveniment que marca tradicionalment el naixement del cinema: la primera presentació pública del *Cinématographe Lumière*, al Salon Indien del Grand Café de París, el 28 de desembre de 1895.

Del grec *kinetos* (moviment) i *graphos* (imatge), el «cinematògraf» dona nom al «cinema». Desenvolupat pels germans Auguste i Louis Lumière, fotògrafs de Lió, és el primer aparell capaç d'enregistrar les imatges, impressionar la pel·lícula i projectar la cinta que en surt en una gran pantalla.

Cartell anunciador del Cinématographe Lumière, 1896
Museu del Cinema (Girona)

El cinema arriba a Mataró

A Mataró, el cinematògraf es presenta el 2 de febrer de 1897: al teatre Euterpe (situat a l'actual pati del Cafè Nou) en sessió de tarda, i al Teatre Principal (actual Foment) en sessió de nit. La capital del Maresme és la quarta ciutat de Catalunya on es presenta públicament el cinematògraf, després de Barcelona, Lleida i Manresa. La projecció té lloc en el context d'un espectacle d'atraccions variades, que inclou números de prestidigitació i transmissió del pensament i una audició del *Graphophono*. Pel preu d'un ral, aquell dia es projecten alguns films dels Lumière: *Arribada d'un tren a l'estació de La Ciotat*, *Plaça de l'Òpera de París*, i *Dansa Serpentina*.

les sales

El nou espectacle arrela molt ràpidament a Mataró. Just després de la presentació del cinematògraf, la ciutat es comença a omplir d'espais dedicats a l'exhibició, que amb els anys s'aniran adaptant als diferents avenços tecnològics i als canvis en els hàbits de consum dels mataronins. Durant poc més d'un segle, les grans sales de cine passen d'ocupar el centre de la ciutat (concentrades principalment a l'eix Rambla-Riera) a situar-se a la perifèria, transformades en multicinemes.

Teatre Cinema Clavé (1960)

Autor desconegut

Arxiu Municipal de Mataró.

Col·lecció Manuel Cusachs

Cinemes Mataró (c. 2000)

Marga Cruz

ELS CINEASTES

En l'àmbit cinematogràfic, Mataró ha vist néixer molts creadors i artistes que han desenvolupat carreres rellevants. Destaquen el nom d'actors com Víctor Israel o Montserrat Julió, entre d'altres professionals. Però ha estat en el camp de la direcció de cinema on els mataronins han aconseguit una especial projecció a escala nacional i internacional. Realitzadors com Enric Fité i Joan Pruna en el cinema amateur, i Lluís Josep Comerón com a cineasta professional, han inscrit els seus noms amb lletres majúscules dins la història del cinema.

Enric Fité en el rodatge d'una pel·lícula [c. 1950]
Conchello
Arxiu Municipal de Mataró. Fons Fotogràfic
l'Abans-Mataró

Lluís Josep Comerón
en una imatge promocional
de *Puzzle* (1986)
Col·lecció particular

Joan Pruna (c. 1960)
Autor desconegut
Arxiu Comarcal del Maresme.
Fons Joan Pruna

LES INICIATIVES

Mataró no només s'ha fet un nom al món del cinema gràcies als seus cineastes. El valuós teixit associatiu de la ciutat ha afavorit també diverses iniciatives de caràcter social i cultural al voltant del cinema. El cas més reeixit, per la seva durada i transcendència, ha estat el Film Ideal Club (1957-1984), que promou la celebració de la Mostra de Cinema.

Però al llarg dels anys han sorgit d'altres iniciatives que han posat a disposició de la població un cinema diferent, en versió original i amb voluntat crítica i divulgativa. El Mercat del Film i el festival Panòptic en són els exemples més recents. Tots dos certàmens compten amb el suport del MAC (Mataró Art Contemporani), que també col·labora amb produccions audiovisuals locals.

La città Aperta.
(Roma ciudad abierta)

FILM IDEAL CLUB
DIRETTOR: ROSELLINI

FILM IDEAL CLUB

Traduzione: Joan Sureda Gual
Edició: Foment del Llibre, 1978. 100 p. 1800 L.

CALICHE SANGRIENTO

Del Festival de Cannes 1977

FILM IDEAL CLUB

FILM IDEAL CLUB

DIARIO D'UNA SCHIZOFRENICA
DE JULES ROUSSEAU
DE LA "LA RAISON"

FELLINI: AMARCORD

FILM IDEAL CLUB

FILM IDEAL CLUB

EL ENIGMA GASPAR HAUSER
DE WILHELM MUELLER
DEL FESTIVAL DE CANNES 1974

FILM IDEAL CLUB

Compendi a càrrec de LAGA
SOBRE:

EL CINEMA PRIMITIU CATAL

FILM IDEAL CLUB

IKIRU
MATEO GÓMEZ

MATARÓ: PLATJA o PORT?

DIVENDRES 12 DE MARÇ
A LES 10 DEL VESPRE
AL FOMENT MATARONÍ

Del: **"BADALONA SUR MER"**

col·loqui

FILM IDEAL CLUB
CINE FORUM

DIVENDRES 12 de Juny
a les 10 del vespre.

SALA CASAL

Presentador:
Carlo Frabetti
(Escriptor, assagista,
especialista en
Cinèma Fosc.)

SOLARIS

Mataró

Plató

—

La ciutat de Mataró i la comarca del Maresme s'han convertit en nombroses ocasions en l'escenari de produccions cinematogràfiques i audiovisuals. L'any 2018 es crea la Maresme Film Commission, servei dirigit al sector audiovisual amb la voluntat de promoure i facilitar els rodatges al territori. Des de la seva creació, a Mataró s'hi han realitzat 205 rodatges (llargmetratges, sèries, videoclip, documentals, curtmetratges), de 146 produccions diferents.

Entre les produccions més recents, destaquen films com *Mediterráneo*, de Marcel Barrena, guanyador de tres premis Goya l'any 2022; *Las leyes de la frontera*, de Daniel Monzón; o *Girasoles silvestres*, de Jaime Rosales; i sèries com *Vida Perfecta*, de Leticia Dolera, o *El inocente*, d'Oriol Paulo.

Alguns dels llocs de la ciutat que s'han convertit en escenaris de rodatge han estat la Llar Cabanellas, la plaça de Santa Maria, la platja del Varador, el Tecnocampus, l'institut Miquel Biada o el Nou Parc Central.

Las leyes de la frontera,
de Daniel Monzón (2021)
Ikiru Films

Rodatge de *Mediterráneo*,
de Marcel Barrena (2021)
Maresme Film Commission

Película de cinema

Marga Cruz

HORARI

Dijous i divendres de 17 a 20 h
Dissabtes d'11 a 14 h i de 17 a 20 h
Diumenges d'11 a 14 h
Tancat els festius (excepte el 6 i 8 de desembre)

ENTRADA GRATUÏTA

Visites guiades:

tercer dissabte de mes a les 18 h.
Els dissabtes 21 de gener, 18 de març i 20 de maig (en el marc del Dia Internacional dels Museus), a les 18 h, visites a càrrec dels comissaris de l'exposició

Activitats familiars:

tercer diumenge de mes a les 12 h

Visites per a grups i escoles amb reserva prèvia:

93 741 29 30 (de dilluns a divendres de 9 a 14 h)
educacultura@ajmataro.cat

Més informació i programa d'activitats:

www.culturamataro.cat

Segueix-nos a:

 Museu de Mataró
 Cultura Mataró
 @museumataro
 @CulturaMataro

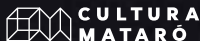
#CanMarfà
#CineMataró

Dipòsit legal: B 22676-2022

Ajuntament
de Mataró

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

MUSEU DE MATARÓ

Diputació
Barcelona